

23. ידים בקידושין ובגירושין

1. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף ה עמוד ב – ו עמוד א

אמר ליה רב פפא לאביי: למימרא, דסבר שמואל ידים שאין מוכיחות הויין ידים, והתנן: האומר אהא - הרי זה נזיר; והוינן בה, ודילמא אהא בתענית קאמר! ואמר שמואל: והוא שהיה נזיר עובר לפניו; טעמא דנזיר עובר לפניו, הא לאו הכי לא! הכא במאי עסקינן - דאמר לי. אי הכי, מאי קמ"ל? הני לישני בתראי קמ"ל; הכא כתיב: כי יקח - ולא שיקח את עצמו, והכא כתיב: ושלחה - ולא שישלח את עצמו.

2. תלמוד בבלי מסכת נדרים דף ו עמוד ב

בעי רב פפא: יש יד לקידושין או לא? היכי דמי? אילמא דאמר לה לאשה הרי את מקודשת לי, ואמר לחבירתה ואת נמי, פשיטא, היינו קידושין עצמן! אלא כגון דאמר לה לאשה הרי את מקודשת לי, ואמר לה לחבירתה ואת, מי אמרינן ואת נמי אמר לה לחבירתה, ותפסי בה קידושין לחבירתה, או דלמא ואת חזאי אמר לה לחבירתה, ולא תפסי בה קידושין בחבירתה? ומי מיבעי ליה לרב פפא? והא מדאמר ליה רב פפא לאביי: מי סבר שמואל ידים שאין מוכיחות הויין ידים? מכלל דסבירא ליה לרב פפא דיש יד לקידושין! חדא מגו מאי דסבירא ליה לשמואל אמר ליה לאביי

3. תוספות מסכת נדרים דף ו עמוד ב ד"ה יש יד לקידושין

יש יד לקידושין - תימה מהיכא תיתי יד לקידושין והלא בנדריים לא ידעינן יד אלא מדאתקוש נדרים לנזירות כדאמר' לעיל וא"כ אמרינן היכא דגלי גלי היכא דלא גלי לא גלי ועוד תדע דהא בסמוך בענין דפאה וצדקה לא מספקא ליה אלא משום דאיתקש לקרבנות וי"ל דקידושין נמי כיון דאסר לה אכ"ע כהקדש לכך מספקא לן דשמא יש יד לקידושין כמו הקדש

4. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף ז עמוד א

אמר רבא: התקדשי לי לחציי - מקודשת, חצייך מקודשת לי - אינה מקודשת. אמר ליה אביי לרבא: מאי שנא חצייך מקודשת לי דאינה מקודשת? אשה אמר רחמנא - ולא חצי אשה, ה"נ איש אמר רחמנא - ולא חצי איש! א"ל: הכי השתא, התם איתתא לבי תרי לא חזיא, אלא גברא מי לא חזי לבי תרי? וה"ק לה, דאי בעינא למינסב אחריתי נסיבנא. אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא: וניפשטו לה קידושי בכולה! מי לא תניא: האומר רגלה של זו עולה - תהא כולה עולה? ואפי' למ"ד אין כולה עולה, ה"מ היכא דמקדיש דבר שאין הנשמה תלויה בו, אבל מקדיש דבר שהנשמה תלויה בו - היא כולה עולה!

5. תוספות מסכת קידושין דף ז עמוד א ד"ה ונפשטו

ונפשטו קידושי בכולה מי לא תניא כו' - תימה דבריש תמורה (דף יא:): יליף רגלה של זו עולה ובדבר שהנשמה תלויה בו מקרא דכתיב כל אשר יתן ממנו לה' וגבי אשה לא כתיב קראי וא"כ מאי פריך הא לא דמו להדדי ונראה שלכך דקדק רש"י ופירש דהא מקודשת בלשון הקדש קאמר לה וכדאמר בריש פירקין דאסר לה אכ"ע כהקדש שאדם עושה אותה כהקדש לפיכך יש להיות דינה כהקדש אבל אם היה אומר מאורסת או חד מהנהו לישני דלעיל (דף ו.) על זה לא היה מקשה ונפשטו קידושי בכולה לפירוש זה.

6. ר"ן מסכת נדרים דף ו עמוד ב

בעי רב פפא יש יד לקדושין וכו' - אפי' ביד מוכיח קמיבעיא ליה מי אמרינן נהי דלא אתרבו להו ידות בהדיא גמרינן במה מצינו מנדרים או אין יד ואפי' מוכיח נדריים שאני דחמירי דאפי' בדבורא בעלמא חיילי משא"כ בקדושין שהן צריכין איזה מעשה כסף או שטר או ביאה. בעי רב פפא יש יד לפאה וכו' - כלומר אם תמצא לומר בקדושין אין יד דלא איתקש לנדריים כלל פאה דאיתקש מאי.

7. תלמוד בבלי מסכת נדרים דף ה עמוד ב – ו עמוד א

איתמר: ידים שאין מוכיחות - אביי אמר: הוויין ידים, ורבא אמר: לא הוויין ידים. אמר רבא: רבי אידי אסברה לי, אמר קרא: נזיר להזיר לי", מקיש ידות נזירות לנזירות, מה נזירות בהפלאה, אף ידות נזירות בהפלאה. לימא, בפלוגתא דר' יהודה ורבנן קמפלגי! דתנן, גופו של גט: הרי את מותרת לכל אדם, ר' יהודה אומר: ודין דיהוי ליכי מינאי ספר תירוכין וגט פטורין ואיגרת שבוקין; אביי דאמר כרבנן, ורבא דאמר כרבי יהודה! אמר לך אביי: אנא דאמרי אפי' לר' יהודה, עד כאן לא קאמר רבי יהודה בעינן ידים מוכיחות - אלא גבי גט, דבעינן כריתות וליכא, אבל בעלמא מי שמעת ליה? ורבא אמר: אנא דאמרי אפי' לרבנן, ע"כ לא קאמרי רבנן דלא בעינן ידים מוכיחות - אלא גבי גט, דאין אדם מגרש את אשת חבירו, אבל בעלמא מי שמעת להו?

8. תוספות מסכת נדרים דף ו עמוד ב ד"ה יש יד לקידושין

מיהו אכתי קשה דלעיל אשכחן דפליגי ר' יהוד' ורבנן בידיהם שאין מוכיחות בגיטין משמע לכ"ע יש יד לגיטין והשתא מהיכא תיתי דיש יד לגיטין ואפילו אם ת"ל דגיטין וקידושין משום ויצאה והיתה דאיתקש יציאה להוייה גם בקדושין איבעיא לן ולא איפשוט ויש לומר דודאי בגיטין לא פליגי ביד דהא לשונות גמורים כתובים בתוך הגט וגם מגרש בלשון גירושין גמורין ומה שהזכיר לעיל ידים לאו דוקא אלא כלומר פליגי ר' יהודה ורבנן אי בעינן דיבור מוכיח או לא וא"ת והא מדמה לעיל פלוגתא דר' יהוד' ורבנן בגיטין לפלוגתא דאביי ורבא דפליגי בנדרים בידיהם שאין מוכיחות בידיהם ממש וי"ל דמ"מ מדמה שפיר כי היכי דפליגי ר' יהודה ורבנן בגיטין אי בעי שיהא מוכיח מתוך הגט שמגרש הוא הלכך בנדרים דגלי קרא בהו ידות הוו פליגי ר' יהודה ורבנן בידיהם שאין מוכיחות אי מהני אי לא.

9. ר"ן מסכת נדרים דף ו עמוד ב ד"ה מגו

וא"ת ומאי קא מספקא ליה בקדושין מאי שנא מגיטין דלכ"ע יש יד כדמוכח סוגיין דלעיל ולא פליגי אלא ביד שאינו מוכיח י"ל דשאני גט כיון דאיכא מעשה דהיינו נתינת הגט לידה הוי טפי מיד ועיקר מוכיח מקרי משא"כ בבעיין דלחדא הוא דיהב שתי פרוטות אבל לחברתה לא יהיב מיד.

10. גליון הש"ס מסכת נדרים דף ו עמוד ב

בר"ן ד"ה מיגו וכו'. דהיינו נתינת הגט לידה. ק"ל דלפ"ז מאי פרכינן מכלל דס"ל לר"פ יש יד והיינו דמשמע דמוכיחות מהני כמ"ש הר"ן והא התם דיהיב לה ואיכא נתינת מעשה באמת הוי יד כמו בגט דעיקרו מוכיח.

11. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף פה עמוד ב

במאי קמפלגי? רבנן סברי: ידים שאין מוכיחות הויין ידים, ואף על גב דלא כתב לה ודן, מוכחא מילתא דבהאי גיטא קא מגרש לה; ור' יהודה סבר: ידים שאין מוכיחות לא הויין ידים, וטעמא דכתב לה ודן, דמוכחא מילתא דבהאי גיטא קא מגרש לה, אבל לא כתב לה ודן, אמרי בדיבורא גרשה, ושטרא ראייה בעלמא הוא

12. תוספות מסכת גיטין דף פה עמוד ב ד"ה אע"ג

אף על גב דלא כתב ודן מוכחא מילתא דבהאי גיטא מיגרשה לה - הכא משמע דפליגי בודן ובריש נדרים משמע דפליגי במינאי דלרבנן הויין ידים ואף על גב דלא כתיב מינאי מגורשת דאין אדם מגרש אשת חבירו ואומר ר"י דבתרווייהו פליגי

13. תוספות מסכת קידושין דף ה עמוד ב ד"ה הכא

הכא במאי עסקינן דאמר לי - משמע דמסיק הכא לשמואל דידיהם שאין מוכיחות לא הוויין ידים ותימה דבריש מסכת נדרים (דף ב.) אמר האומר לחבירו מודרני ממך מופרשני ממך מרוחקני ממך שאיני אוכל לך שאיני טועם לך אסור וקאמרי' עלה בגמרא (שם דף ד:) אמר שמואל בכולן עד שיאמר שאיני אוכל לך שאיני טועם לך ומסיק מאי טעמא דילמא מודרני ממך דלא משתעינא בהדך משמע מופרשני ממך דלא עבידנא משא ומתן בהדך משמע מרוחקני דלא קאימנא בד' אמות דילך משמע ופריך (שם דף ה:) לימא דסבר שמואל ידים שאין מוכיחות לא הוויין ידים ומשני שמואל

מוקי מתני' כרבי יהודה דאמר ידיים שאין מוכיחות לא הויין ידיים ומדקאמר שמואל מוקי למתני' כרבי יהודה מכלל דאיהו לא סבירא ליה כוותיה אלא סבירא ליה דהויין ידיים ואין לפרש דשמואל מוקי למתני' כרבי יהודה וסבר ליה כוותיה מדאמר בתר הכי ומאי דוחקיה דשמואל לאוקמא מתני' כרבי יהודה ומאי קשיא אמאי דחיק ומוקי מתני' כרבי יהודה משום דסבר ליה כוותיה לכך מוקי כרבי יהודה אלא ודאי קים ליה דהויין ידיים ועוד דאמר בגיטין (דף פה.) גופו של גט הרי את מותרת לכל אדם רבי יהודה אומר ודן די יהוי ליכי מינאי הוא גופו של גט ופליגי רבנן עליה ושמואל סבר כרבנן וי"ל דהרי את מקודשת ולא אמר לי לא משמע כלל דמקודשת לי קאמר דאדם עשוי לקדש אשה לחבירו וידיים שאין מוכיחות כלל כי הני ודאי קאמר שמואל לא הויין ידיים אבל בהאי דנדרים הוו מוכיחות טפי וכן ההוא דכותב טופסי גיטין הוו מוכיחות דאין אדם מגרש אשת חבירו אך בריש מסכת נזיר (דף ב:) יש ספרים דגרסי האומר אהא ה"ז נזיר אמר שמואל והוא שהיה נזיר עובר לפניו וקא אמר לימא דקסבר שמואל ידיים שאין מוכיחות לא הויין ידיים אין מש"ה כי נזיר עובר לפניו הוי ידיים מוכיחות ומהני אבל אין נזיר עובר לפניו הוי ידיים שאין מוכיחות ולא מהני ואית ספרים דגרסי לימא קסבר שמואל ידיים שאין מוכיחות לא הויין ידיים ומשני עובר לפניו הויין ידיים שאין מוכיחות לכל הפחות אבל אין עובר לפניו אפילו שאין מוכיחות לא הוי.